

La residència de l'ex-president Jaume Matas al centre de Palma, coneguda amb el malnom de *palauet*, fou escorcollada per la Guàrdia Civil espanyola

L'infern de Matas

De tocar el cel amb els dits fins a l'infern de passar pel jutjat: Jaume Matas, un home acorralat.

Jaume Matas no va passar les festes de Nadal a Palma. Cosa estranya, perquè mai no havia estat absent de l'illa en unes dates tan assenyalades.

El 2008, quan ja residia als Estats Units, es desplaçà a Mallorca per passar-hi un parell de dies. Aleshores, hom el va poder veure com sortia del seu famós

palauet el dia 24 per anar a escoltar la Sibil·la a la Seu. L'estiu següent, aquest darrer, també aprofità uns dies de vacances per relaxar-se a l'altra residència que té a l'illa, a la Colònia de Sant Jordi.

Tanmateix, aquest Nadal no ha aparegut per Mallorca. Si el dia 24 de desembre hagués estat al seu aristocràtic domicili del nucli històric de la capital mallorquina, hi hauria rebut una amarga visita. Cap a les set del vespre, el jutge que instrueix el cas del presumpte enriquiment irregular del matrimoni format per Jaume Matas i Maite Areal entrava a l'immo-

el dia 24 de desembre.

ble –conegut ja popularment com el *palauet*– per fer-hi un nou escorcoll i cercar-hi una caixa forta secreta. No la hi trobà. Tant se val: el cas és que el setge judicial al voltant de l'ex-president del govern balear es va estrenyent cada vegada més. N'és un bon exemple aquesta absència durant les festes de Nadal. Matas s'estimà més de volar de Washington cap a Madrid –on viuen els seus fills– i tornar-se'n cap a Amèrica així que pogué.

El març, clau. El jutge que porta el cas, José Castro, ha citat a declarar

El 'palauet'

Si el lector escriu al cercador Google “palauet de Matas” li sortiran més de 2,1 milions d'entrades. Amb això ja basta per a catalogar-lo de *famós*. Durant el 2009 la luxosa residència del matrimoni format per Jaume Matas i Maite Areal a Palma s'ha convertit en una estrella del món mediàtic.

L'edifici és un casal aristocràtic construït al segle XVI, d'estil manierista. És situat al carrer de Sant Feliu, a la zona noble de la part baixa de Palma. A cent metres, amb prou feines, del passeig del Born. Aquest immoble va passar per diverses mans fins que finalment restà abandonat i s'anà deteriorant. Una empresa l'adquirí i el rehabilità. Matas comprà el primer pis de l'edificació. Són uns 500 metres quadrats d'habitatge, més terrasses i un jardí posterior; amb l'afegit de tota l'ornamentació històrica de les zones comunes –estàtues, columnates, escuts...– que li donen més valor. L'ex-president sempre s'ha negat a donar explicacions públiques sobre la manera com l'adquirí. Indirectament, va fer córrer que havia venut el xalet on residia, a Cas Català, per 900.000 euros, que li serviren –juntament amb una hipoteca de 850.000 euros més– per a adquirir-lo, pagar la reforma i comprar mobles i decoració. Val a dir que és sabut que Matas també rep ingressos per algunes propietats que té llogades i que són d'herència. Quan el PSOE descobrí –durant la legislatura anterior, sota la presidència de Matas– que havia comprat el *palauet*, féu pública una valoració comparada amb més habitatges nobles de la zona. Segons aquesta valoració, en aquell moment –primera meitat de la dècada, quan els preus eren altíssims a tot Palma i especialment en aquella zona– el preu no podia baixar de 4,9 milions d'euros. La pregunta era òbvia: “Com ho ha pogut pagar, això, el president?” El diputat socialista Antonio Diéguez va fer aquesta pregunta al Parlament, però ningú no la hi va respondre.

El *palauet*, que havia de ser la feliç estança del matrimoni d'èxit, s'ha convertit en un malson, un infern, per a Jaume Matas i Maite Areal.

Matas com a imputat. Si no hi ha canvis, la vista serà el 23 de març. L'ex-president hauria d'anar al jutjat acompanyat de la seva esposa, car també és encausada i citada a declarar el mateix dia, igual com el seu germà, Fernando Areal. Segons que ha publicat la premsa local, el jutge ha processat l'ex-president perquè n'investiga la possible comissió de nou presumptes delictes: prevaricació, suborn, apropiació indeguda, malversació de cabals públics, falsedat documental, tràfic d'influències, neteja de capital, delictes fiscal i delictes electoral. També investiga Maite Areal, la dona de Matas, per quatre possibles delictes: apropiació indeguda, tràfic d'influències, neteja de capital i delictes fiscal.

La data del 23 de març pot canviar la vida de Matas i de la seva muller. La pot empitjorar molt. I això no és pas dramatisme retòric. Segons el *Diario de Mallorca*, la fiscalia anticorrupció pensa demanar al jutge

que imposi mesures preventives a Matas. Val a dir que aquest diari té bons contactes a la fiscalia i no sol equivocar-se. Per exemple, dues setmanes abans que el president d'Unió Mallorquina, Miquel Àngel Flaquer, anàs a declarar davant el jutge –pel cas en el qual és encausat–, el diari avançà que la fiscalia li demanaria mesures preventives. I tal dit tal fet: el jutge li retirà el passaport, per la qual cosa –complint el seu compromís– Flaquer dimití tots els càrrecs i abandonà la política. D'aquí ve, doncs, que si aquest diari diu que la fiscalia podria demanar que es retiràs el passaport a Matas és un mal auguri per a ell. Especialment, perquè tant ell com la seva esposa resideixen a Washington de l'estiu del 2007 ençà: Matas hi té una empresa que es dedica a assessorar companyies turístiques. Si el jutge li retiràs el passaport seria professionalment letal, i econòmicament un problema

molt seriós.

La petició de mesures preventives es justificarien pel fet que Matas i la seva esposa viuen als Estats Units i que, per tant, hi ha risc que no volguessin tornar si les coses se li torçassin molt. I, de fet, se li van torçant. Aquesta investigació del patrimoni familiar començà a final del 2008. Va ser motivada per una denúncia anònima a la fiscalia anti-corrupció, que ordenà a la Guàrdia Civil que emprengué una investigació preliminar per a esbrinar si podria haver-hi sospites fonamentades d'irregularitats. El juny de l'any passat es va nlllestir la recerca, després de sis mesos de demanar per botigues de luxe de Madrid i de Palma si coneixien el matrimoni Matas-Areal, i especialment Maite, què havien comprat i com ho havien pagat; així mateix s'encreuaren dades amb l'Agència Tributària i més arxius de dades oficials. I el resultat final fou que el pa-

trimoni conegut i el que se suposa al matrimoni no podia ser explicat pels ingressos legals que havien obtingut.

Aleshores la fiscalia demanà una pròrroga per continuar investigant i esbrinar d'on sortia un patrimoni tan enorme. Però el fiscal general de l'estat, Cándido Conde-Pumpido, negà aquesta pròrroga. L'escàndol a Mallorca va ser monumental. La investigació semblava destinada a ser arxivada.

Tanmateix, tot canvià a la tardor, quan, sorprenentment, el jutge Jesús Castro assumí la investigació sobre el patrimoni del matrimoni Matas-Arenal. Jesús Castro investigava des de feia més d'un any el *cas Palma Arena* –el velòdrom que Matas ordenà de construir i que costà més del doble del pressupost. Així doncs, Castro assumí la nova investigació al·legant que podria haver-hi interconnexió entre tots dos casos. La sospita era que el velòdrom hagués servit per a pagar favors particulars al matrimoni. D'aleshores

ençà, el jutge Castro ha pres declaració a una corrua d'imputats i de testimonis, alguns dels quals –com ara proveïdors d'objectes de luxe per al *palauet*– sembla que han assegurat que cobraren diners en negre del matrimoni per una quantitat global que d'uns 300.000 euros, pel cap baix.

Fruit d'aquestes declaracions, el jutge ordenà de fer aquest escorcoll al *palauet* el dia abans de Nadal. Era el segon. Cercava una caixa forta que constava als plànols. Un testimoni –un fuster– havia assegurat que li havien encarregat de fer-hi l'accés per darrere un armari. Però l'equip judicial no la trobà. El testimoni, sorprenentment, es va desdir i més endavant assegurà que si bé li havien parlat de l'encàrrec finalment no l'havia executat. Però, deixant de banda el resultat de l'escorcoll, el jutge emeté una interlocutòria en què raonava la necessitat del nou escorcoll a la casa de Matas adduint que hi havia “vehements sospites” que

El polític sense ideologia

Quina ideologia té Jaume Matas? Que consti, continua afiliat al PP i, per les declaracions fetes durant la seva carrera política, se sap que es considerava a si mateix un liberal. Però això era quan ja ocupava càrrecs gràcies al PP. Abans, tanmateix, ningú no té clar què pensava Matas. Se sap que fou soci de l'Obra Cultural Balear, però en ocupar la presidència per primer cop engegà una furibunda campanya contra l'entitat. És una mostra del *camaleonisme* que el caracteritzà sempre. Com a alt funcionari de la Conselleria d'Economia, Matas mai no va mostrar cap ideologia concreta. Tampoc no ho necessitava, naturalment, perquè el seu càrrec havia estat aconseguit per oposició. Però se sap que la seva família té avantpassats republicans prou coneguts –fins i tot perseguits i exiliats–, dels quals es mostrava orgullós, i d'aquí ve que alguns que foren posteriorment companys seus al PP pensassin que era un home proper al PSOE. No obstant això, quan les institucions illenques començaven a rutllar –durant la primera legislatura–, el jove economista Matas, que assolí una plaça de funcionari, tot d'una s'adonà que el futur era la dreta, aleshores Aliança Popular i després Partit Popular. Se'n féu militant i a la segona legislatura (1987-1991) el nomenaren director general a la Conselleria d'Economia. En aquells anys, a la conselleria feien uns cursos de català per a funcionaris. Matas sovint entrava a l'aula i feia befa dels companys que hi estudiaven; ho recordava a EL TEMPS un professor que aleshores hi treballava. Un comportament estrany tractant-se d'un soci de l'OCB, cosa

que denota la capacitat de l'ex-president balear de canviar de criteri. A la tercera legislatura (1991-1995) es convertí en conseller d'Economia –el 1993, en una crisi de govern– i començà a fer-se una imatge de tecnòcrata, molt a l'estil d'aquells anys, com si la gestió de la política econòmica no fos ni de dretes ni d'esquerres. A les eleccions del 1995, el president del partit i del govern, Gabriel Cañellas, el col·locà de número 6 a la llista electoral. Alguns dels seus companys se'n feien creus, perquè el tenien per una persona d'origen pseudo-esquerrà i, sobretot, perquè dins el partit era gairebé desconegut.

El 1996 assumeix la presidència i des de tot d'una pretén lluir un tarannà obert. Durant els primers mesos conrea les bones relacions i la imatge liberal entre sectors culturals, mediàtics, socials i econòmics. En aquells mesos és quan EL TEMPS publicà una entrevista amb ell, a la qual feia un cant a la seva família republicana. Era el moment en què es venia com un *nou* tipus de polític, d'aires pretesament kennedians, molt allunyats del seu antecessor Gabriel Cañellas.

Però tot canvià el febrer del 1997. Fou quan viatjà a València per reunir-se amb el president Eduardo Zaplana, que ja coneixia perquè havien coincidit en algun acte familiar (les dues esposes eren cosines). I allà mateix nasqué una estreta relació personal i política entre tots dos presidents. D'aleshores ençà, el president balear assumí l'anticatalanisme de Zaplana com a ingredient gairebé únic de la seva ideologia suposadament liberal.

L'ex-president valencià Eduardo Zaplana, amic de Jaume Matas, fou el qui l'introduí en la política espanyola a partir de l'any 2000, poc després d'haver perdut la presidència balear. Matas fou ministre espanyol de Medi Ambient i Zaplana, més tard, ministre de Treball.

el matrimoni havia comès actuacions irregulars de les quals es podrien derivar els delictes esmentats. Així mateix el jutge assegurava que, després de mesos d'investigació i de prendre declaracions, hi havia "infinitat de documents i de declaracions testificals" que apuntaven en la mateixa direcció.

Suposant que finalment Matas fos acusat i jutjat per aquests possibles delictes, les penes acumulades en el cas de ser declarat culpable serien de quasi trenta anys. Tot i que ara per ara això no és sinó una elucubració, també és un indicador prou fiable de la situació delicada que travessa l'ex-president.

I si Matas no torna? Quan l'ex-president passà aquests dies de Nadal a la capital espanyola aprofità l'aviament per a reunir-se amb el seu advocat, Rafel Parera, que s'hi desplaçà

a posta de Palma estant. De què parlaren? Evidentment no es pot saber, però segons una informació publicada al diari *Última Hora* –que cita fonts de l'entorn de l'ex-president–, Matas sospesa molt seriosament la possibilitat de no comparèixer a declarar davant el jutge Castro el dia 23 de març. Certament causaria impacte, perquè es tractaria d'un ex-president de les Illes Balears (i ex-ministre espanyol) que es negaria a comparèixer davant un jutge. Una situació insòlita que de segur que desfermaria un escàndol de dimensions enormes. Però, tractant-se de Matas, tot és possible. Al llarg de la seva carrera pública ha donat prou mostres que si algú l'importa per sobre de tot és ell mateix. De manera que la informació segons la qual Matas prepara una estratègia defensiva que inclouria no anar a

Palma el 23 de març és versemblant. No es negaria a declarar, però sí a declarar a Mallorca. És a dir, voldria declarar als Estats Units.

Sembla que aquesta operació defensiva seguiria aquest procés: l'ex-president Matas demanaria empara legal a les autoritats dels Estats Units, davant les quals denunciaria que és objecte d'una persecució sistemàtica a l'estat espanyol i que, en conseqüència, no pot tornar a Mallorca. Perquè, pel cap baix, li podrien retirar el passaport, cosa que li impediria de tornar als Estats Units on té establerta legalment la residència. Segons que sembla, Matas (a fi de demostrar que hi ha una voluntat de fer-li mal, de perseguir-lo) vol basar la petició d'empara en un recull de premsa sobre les diligències i actuacions de les quals és objecte des de fa més d'un any: dos escorcolls als seus

Del cel a l'infern

La carrera política de Jaume Matas va ser d'aquelles tan profitoses. De gris funcionari passà a director general, després conseller i arribà fins a la presidència del govern. Tot, en nou anys escassos, entre el 1987 i el 1996. I aquesta fase només fou la primera part de la seva carrera. El fet que el portà a fer carrera fora de les Balears va ser, paradoxalment, una derrota. Quan perdé la presidència del govern el 1999 –contra Francesc Antich, que encapçalava el pacte de progrés–, quedà en una situació política molt dolenta. Però el 2000 el PP de José María Aznar guanyà les eleccions per majoria absoluta i l'amic de Matas, Eduardo Zaplana, va fer valer les seves amistats en els cercles del poder del PP a Madrid, de manera que el president Aznar nomenà Matas ministre de Medi Ambient (2000-2003). En aquells anys Matas canvià radicalment. El pas per Madrid el va marcar profundament. Durant aquells tres anys començà a sorgir el *nou* Matas. I la *nova* Maite Areal, l'esposa. El matrimoni va comprar un habitatge luxós a la primera línia de la Colònia de Sant Jordi, zona d'estiueig tradicional que, darrere Matas, es convertí en zona de vacances de l'elit del PP.

És l'època en què els amics nous –i importants– que el ministre fa dins el PP van aterrant a Mallorca. Zaplana ja és un clàssic, però amb ell apareixen per l'illa tots els altres grans noms del poder conservador a Madrid. Fins i tot Aznar, home aleshores de secà –més tard es convertí a la fe nàutica–, es deixa veure per Mallorca; com també ho féu Mariano Rajoy; i tots, sempre, ben acompanyats de gent de diners que els conviden a petits creuers per la mar balear a bord de iots luxosos. Al camp de golf de Pula, a Son Servera, aquesta *cort* del PP –a la qual s'afegeix un entusiasta aplaudidor mediàtic dels conservadors, Pedro José Ramírez– viu els moments més dolços.

I qui exerceix d'amfitrió, Matas, toca el cel amb els dits. Ell i també la seva esposa, Maite, el regnat de la qual arribarà fins al cuixé de més tiratge. En ocasió de les noces de la filla d'Aznar, Maite apareix a *¡Hola!* vestida amb un conjunt que el peu de foto de la revista qualificà de “vaporós”. De Mallorca a la cort madrilenya del nou *imperi*. De professora d'un centre concertat d'ensenyament –que deixà tan bon punt Matas fou nomenat ministre espanyol– a les coloraines de les revistes del cor. Per a ella, era el triomf absolut, a l'estil d'aquells fills de classe benestant d'un temps que trobaven que res que no fos brillar a Madrid no era realment brillar. Poc després, quan Matas fou objecte de rumors extrapolítics, Maite entomà una declaració d'amor del seu marit, novament a través de la mateixa revista: “Maite és la meva princesa.” Si el matrimoni tingué cap problema no se sap amb certesa, però sens dubte en aquells anys de ministre, envoltats dels luxosos ambients del poder conservador madrileny, la parella Jaume-Maite trobà una nova raó de ser.

Quan Matas torna a la política balear i guanya les eleccions del 2003, la connexió amb Madrid es manté. Hi va tan sovint que fins i tot el diputat socialista Antonio Diéguez li fa una pregunta al Parlament: “Quants de dies passa el president fora de les Balears?” No hi hagué resposta. Matas trasllada els seus fills a Madrid i fins i tot l'esposa, Maite, és nomenada assessora de la Conselleria d'Educació de la Comunitat de Madrid.

Amb la pèrdua del poder per part del PP a Madrid el 2004, moltes coses canvien en les relacions polítiques de Matas. Però no en les personals. El *nou* Matas i la *nova* Areal, que havien begut dels luxosos ambients madrilenys, ja no es resignen amb –només– un *modest* xalet a la Costa d'en Blanes i el pis de la platja de la Colònia de Sant Jordi. Com als segles XVIII i XIX els enriquits comerciants, desitjaven una residència que els aristocratitzàs d'alguna manera. Posen fil a l'agulla i adquireixen el famós *palauet*.

El problema és que els sous oficials de Matas i d'Areal no poden explicar –segons la investigació de la Guàrdia Civil– com poden haver adquirit tantes propietats, i tan luxosament moblades i decorades. Aquest misteri és el que amenaça de dur Jaume Matas i Maite Areal directament a l'infern. Si l'ascens social i econòmic del matrimoni fou ràpid i intens, més ho podria ser la caiguda.

domicilis, un dels quals el dia abans de Nadal al vespre; una investigació policíaca sobre el seu patrimoni que el fiscal general de l'estat no autoritzà a continuar perquè no hi veia res punible i que, tanmateix, un jutge ha continuat investigant... Segons fonts jurídiques esmentades pel diari, seria "fàcil" que Matas pogués obtenir aquesta empara perquè els mètodes emprats per investigar-lo han estat "extremadament durs". Una vegada demanada l'empara a les autoritats dels Estats Units, si la hi concedissin, Matas estaria disposat a declarar davant d'una comissió rogatòria en terreny nord-americà. Així quedaria estalvi de qualsevol mesura preventiva que la justícia espanyola li pogués demanar.

L'advocat mallorquí de Matas, Rafael Parera, no negà la possibilitat d'aquesta operació defensiva, però tampoc no la confirmà. Es limità a explicar que desconeixia la possibilitat que el seu client recorregués "a demanar l'empara legal" a les autoritats dels Estats Units, i que si ho fes "caldrà estudiar" aquesta possibilitat perquè, reconegué, "no n'hi ha precedents". Sigui com sigui, Parera volgué deixar molt clar que el desig del seu client "és de col·laborar amb la justícia", i demanà paciència perquè "queden més de dos mesos [per al dia fixat per a la declaració de Matas], és a dir, s'han de practicar moltes proves i diligències abans de pronunciar-se en cap sentit...".

Val a dir que, legalment, Matas, com qualsevol altre ciutadà, té l'obligació de presentar-se davant el jutge que l'ha citat. Si no ho fa, el jutge l'ha de cridar per segona vegada i si encara no apareix el magistrat pot dictar una ordre de crida i cerca. Si fos el cas, seria una ordre d'àmbit internacional.

En conèixer aquesta informació, Jaume Matas reaccionà immediatament. A través del seu advocat emeté un comunicat públic negant que tinguí intenció de no comparèixer davant del jutge. Parera recorda que "el meu client sempre ha demanat poder explicar-se" i que "sense cap dubte" serà a Palma el 23 de març per declarar.

Aquest dia tindrem la resposta.

Miquel Payeras

UM triarà president el dia 25

No hi haurà congrés extraordinari, sinó que serà el consell polític, convocat el dia 25 d'aquest mes, que escollirà nou president.

El 22 de desembre, Miquel Àngel Flaquer va dimitir el càrrec de president d'UM i va anunciar que deixava l'activitat política.

Unió Mallorquina no vol engegar un nou procés congressual extraordinari. Ho decidí, el dia 4 de gener, la comissió executiva del partit. El nou president, que haurà de substituir Miquel Àngel Flaquer, serà elegit pel consell polític del partit que es reunirà el dia 25. Qualsevol dels membres del consell pot resultar elegit. Però el favorit, si més no en el moment de tancar aquesta edició, és el diputat al Parlament Josep Melià.

Interinitat. Quan dimití Flaquer, el 22 de desembre, perquè el jutge que instrueix un dels dos casos que l'afecten li retirà el carnet com a mesura preventiva, UM es trobà abocada a una situació insòlita a la seva història. Sis mesos després de ser elegit, el president del partit

dimitia. Encara més: el president anterior, Miquel Nadal, havia plegat al juny després d'un any i mig de mandat. Mai a la història del partit, fundat l'octubre del 1982, UM no havia travessat una situació tan inestable. Els casos judicials en què es troben implicats càrrecs públics i orgànics han portat el partit a una situació límit que es palesa en el fet que, d'ençà de les passades eleccions –el maig del 2007– ha tingut quatre presidents –Maria Antònia Munar, Miquel Nadal, Miquel Àngel Flaquer i ara, interinament, Joan Monjo– i amb tota probabilitat en tindrà un cinquè el dia 25. Qui podrà ser?

Un grup del partit s'estimaria més de mantenir Monjo de president interinament, tot esperant que les coses es calmassin, i poder triar el definitiu en un ambient més serè. Però un altre grup, que